

Література

1. Зеньковский В.В. О религиозном воспитании в семье / В.В. Зеньковский // Вопросы православной педагогики. – М., 1992. Выпуск 1.
2. Ильин И.А. Путь духовного обновления // Ильин И.И. Путь к очевидности. – М., 1993, с. 199 – 241.
3. Киркос Р.Ю. Православное воспитание детей дошкольного возраста. / Р.Ю. Киркос– С-П.: "Сатисъ" 2006, 222 с.
4. Круль Г.Л., Редькина Л.И. Основы православной педагогики. / Г.Л. Круль, Л.И. Редькина– Севастополь.: "Рибест", 2008, 188 с.

О.Г. Зайцева

ВОСПИТАНИЕ ДУХОВНОСТИ И ПРАВСТВЕННОСТИ У ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА – ТРЕБОВАНИЕ ВРЕМЕНИ

Резюме

Автор статьи, обращаясь к духовному наследию украинского народа, приходит к выводу о необходимости соединения педагогического опыта традиционной православной культуры с современными технологиями и достижения педагогической практики.

Ключевые слова: духовно-моральное воспитание, православная педагогика, дети дошкольного возраста.

О.Н. Zaitseva

SPIRITUAL AND MORAL EDUCATION OF PRESCHOOL CHILDREN IS A DEMAND OF THE TIME

Summary

The author of the article pays attention to the spiritual Ukrainian heritage and concludes the necessary combination of the pedagogical traditional orthodox culture and modern technologies and pedagogical practice achievements.

Key words: spiritual and moral education, spiritual orthodox pedagogy, preschool children

УДК 378

О.М. Шовкопляс

МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ, ЯКІ МАЮТЬ ФУНКЦІОНАЛЬНІ ПОРУШЕННЯ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ

У статті подана методика підготовки майбутніх вихователів до роботи з дітьми з функціональними порушеннями опорно-рухового апарату, яка забезпечується вивченням спеціального фахового курсу, успішність впровадження якого залежить від доцільного застосування на кожному етапі адекватних методів і прийомів у навчально-пізнавальній і практичній діяльності студентів.

Ключові слова: майбутні вихователі, методика підготовки, етапи, спеціальний курс.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сьогодні дошкільним закладам потрібні вихователі з високим рівнем науково-педагогічної та практичної готовності до організації занять з дітьми, що мають відхилення у стані здоров'я. Це вимагає від дошкільних працівників наявності загальних і спеціальних знань і практичних умінь, а також систематичного їх удосконалення.

Тому важливим аспектом педагогічних розвідок є цілеспрямована підготовка фахівців до вирішення конкретних практичних задач. Саме розробка методики підготовки майбутніх вихователів до роботи з дітьми, які мають функціональні порушення опорно-рухового апарату, наразі є актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Проблемі професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів присвячено багато досліджень вітчизняних та зарубіжних авторів. Теоретичні та методологічні основи даної проблеми знайшли відображення у наукових дослідженнях сучасних вчених-педагогів і психологів Л. Артемової, О. Беленької, Е. Вільчковського, Н. Денисенко, О. Дубогай, І. Зязюна, О. Савченко, В. Семиченко, В. Сластьоніна, О. Щербакова та ін.

Розробками методик підготовки майбутніх вихователів до різних видів діяльності займалися, зокрема, такі дослідники: Л. Загородня, С. Петренко та інші.

Формування цілей статті. Метою даної статті є визначення та обґрунтування основних етапів впровадження методики підготовки майбутніх вихователів до роботи з дітьми, які мають функціональні порушення опорно-рухового апарату.

Виклад основного матеріалу дослідження. Реалізація мети дослідження передбачає експериментальну перевірку моделі підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до роботи з дітьми з функціональними порушеннями опорно-рухового апарату. Компоненти моделі – цільовий, змістовний та процесуальний – реалізовувалися на кожному етапі експериментальної роботи:

теоретико-пошуковому (базовому); теоретико-практичному; практично-творчому. Ці етапи органічно втілюються в систему професійної підготовки майбутнього вихователя у ВНЗ.

Хоча кожен із виділених етапів характеризується змістовно-структурною автономністю, досягнення основної мети – готовність майбутніх вихователів до роботи з дітьми з функціональними порушеннями ОРА (опорно-рухового апарату) – можливе за умови їх інтеграції. Відтак, усі три етапи мають бути взаємопов'язані між собою, при цьому кожен із них взаємодіє з попереднім і наступним.

Ядром роботи на першому етапі було визначення змісту навчальної діяльності студентів, їх спрямування на засвоєння теоретичних знань. Тому до змісту теоретичної підготовки студентів IV курсу ОКР "бакалавр" спеціальності "Дошкільна освіта" було включено спеціальний курс "Профілактика та корекція функціональних порушень ОРА у дітей дошкільного віку", розроблено робочу програму й методику реалізації її змісту.

Складаючи програму спецкурсу, було враховано дидактичні принципи: науковості, доступності, міцності знань, умінь і навичок, дієвості, систематичності, наступності, перспективності, мотиваційного забезпечення навчального процесу тощо [2]. Важливим моментом у доборі змісту програми став зв'язок теорії і практики, який полягає в тому, що з одного боку, педагогічна теорія виступає засобом пізнання й прогнозування педагогічної практики, а з іншого – педагогічна практика є перевіркою правильності теоретичних положень [5].

Мету вивчення спецкурсу ми вбачали у формуванні в студентів готовності до роботи з дітьми з функціональними порушеннями ОРА.

Програма спецкурсу передбачала вирішення наступних завдань:

- сформувати у майбутніх вихователів уявлення про порушення ОРА у дітей дошкільного віку, їх види, особливості діагностики, профілактики й корекції;
- ознайомити студентів з особливостями фізкультурно-оздоровчої роботи з дітьми, які мають функціональні порушення ОРА;
- навчити добирати й застосовувати спеціальні фізичні вправи для корекції функціональних порушень ОРА;
- сформувати практичні уміння й навички профілактично-корегувальної роботи з дітьми дошкільного віку з функціональними порушеннями ОРА.

У процесі опанування курсу у студентів повинні бути сформовані **знання** про:

- сутність базових понять і термінів з кожної теми;
- значення оптимальної рухової активності для здоров'я дошкільників;
- функціональні порушення ОРА, їх класифікацію;
- практичне значення різноманітних форм фізичного виховання для профілактично-коригувальної роботи з дітьми у дошкільному навчальному закладі;
- особливості співпраці з батьками дошкільників з питань оптимального фізичного виховання дітей.

Програму спецкурсу "Профілактика та корекція функціональних порушень ОРА у дітей дошкільного віку" було розроблено у відповідності до вимог кредитно-модульної системи. Загальний обсяг годин – 54 (1,5 кредити).

Впровадження спецкурсу відбувалося в такій послідовності. Перший етап – початковий, на якому за допомогою теоретичних методів було здійснено аналіз сучасного стану організації та проведення профілактично-корегувальної роботи в дошкільних навчальних закладах. На основі отриманої інформації було зроблено висновок про необхідність удосконалення системи роботи з дітьми дошкільного віку з функціональними порушеннями ОРА через формування в майбутніх вихователів готовності до такої роботи.

На другому етапі впровадження спецкурсу – експериментальному – передбачалося формування готовності майбутніх вихователів до роботи з дітьми, які мають функціональні порушення ОРА. Робота здійснювалася за напрямками: вивчення спецкурсу й закріплення педагогічних умінь та навичок під час проходження педагогічної практики.

Стратегія першого напрямку роботи, полягала у формуванні в студентів готовності до роботи з дітьми з функціональними порушеннями ОРА й включала наступні компоненти:

- 1) безпосереднє впровадження спеціального курсу "Профілактика та корекція функціональних порушень ОРА у дітей дошкільного віку" в практику підготовки майбутніх вихователів:
 - а) теоретико-методичне забезпечення спеціального курсу;
 - б) розробка змісту лекційного матеріалу, що має пізнавально-інформаційний характер й висвітлює теоретичні основи проблем профілактично-корегувальної роботи в ДНЗ;
 - с) складання планів практичних, семінарських і лабораторних занять, у питаннях і завданнях яких відображено специфіку профілактично-корегувальної роботи з дошкільниками в процесі фізичного виховання;
 - д) планування лабораторних занять (в умовах реального навчального середовища);

2) наочне забезпечення курсу, тобто створення умов для проведення студентами діагностування й корекції порушень ОРА: моделювання педагогічних ситуацій, розробка схем, електронних презентацій із найбільш актуальних і складних тем курсу, що дозволяють студентам у структурованому вигляді запам'ятовувати теоретичний матеріал курсу; створення спеціально обладнаного спортивного залу, де містяться прилади для діагностики (дзеркальна стіна, ростоміри, терези, сантиметрові стрічки, сколіозометр Біллі-Кірхгофера, поставометр "МП", плантограф та ін.) та корекції (гімнастичні палиці, фітболи, м'ячі, стрічки, дошка Євминова та ін.) функціональних порушень ОРА в дітей дошкільного віку тощо;

3) добір найбільш ефективних методів і прийомів викладання матеріалу курсу залежно від виду навчальної діяльності, що сприятиме покращенню професійної підготовки (лекція, бесіда, пояснення, ілюстрація, демонстрація; індивідуальне й колективне вирішення проблем тощо). Ефективність вибору, на наш погляд, полягає у врахуванні специфіки курсу, насамперед, його змістовного компоненту та етапів навчальної діяльності;

4) впровадження системи контролю знань і вмінь студентів на кожному з етапів вивчення курсу: від простих запитань для активізації мислення, звернення до досвіду, завдань для самостійної роботи, до запитань для контрольних зрізів знань і курсового екзамену.

5) забезпечення проходження педагогічної практики майбутніми вихователями для закріплення педагогічних умінь і навичок роботи з дітьми з функціональними порушеннями ОРА:

а) розробка завдань педагогічної практики, що передбачають виявлення умінь студентів до профілактично-корегувальної роботи з дошкільниками;

б) доповнення змісту практики завданнями для профілактики, діагностики, корекції функціональних порушень ОРА в дітей дошкільного віку та визначення форм взаємодії колективу ДНЗ та батьків дошкільників у справі формування здоров'я дітей.

На цьому етапі впровадження спецкурсу передбачалося застосування таких форм навчання, як лекція, практичне заняття, практикум, лабораторне заняття в аудиторії та спеціально обладнаному залі, а також традиційних і інтерактивних методів: розв'язання проблемних ситуацій та педагогічних завдань; ділові ігри, "мозковий штурм", робота в парах, студентські презентації; методи перевірки знань і вмінь: оцінка спостереження, аналіз, опитування, тестування, перевірка домашнього завдання; методи самовиховання: самоконтроль і самоаналіз [3, 4].

Реалізація практичного компоненту зазначеного етапу мала на меті самостійне, комплексне і творче застосування отриманих педагогічних знань і вмінь у процесі проведення лабораторних занять і безпосереднього контакту з вихованцями під час проходження педагогічної практики в ДНЗ. Ефективними було визнано такі форми організації педагогічного процесу, як лабораторні заняття у спеціально обладнаному залі, практика в дошкільному закладі та методи контролю умінь студентів: спостереження, аналіз, оцінка викладачем; з боку студентів – само та взаємоспостереження, аналіз, оцінка, самоконтроль, самоінструкція, самозвіт.

Третій етап експериментальної роботи – діяльнісно-творчий [1] – передбачав самостійне, комплексне і творче застосування педагогічних умінь у процесі безпосередньої взаємодії з дітьми під час проведення лабораторних занять і проходження практики в дошкільному навчальному закладі, подальшу роботу щодо самовдосконалення. На цьому завершальному етапі доречними виявилися такі форми організації педагогічного процесу, як лабораторні заняття на базі дошкільного навчального закладу, навчально-виробнича практика в ДНЗ, самостійна робота студентів.

Робота з підготовки студентів до роботи з дітьми з функціональними порушеннями ОРА включала також групові дискусії; навчальні консультації, на яких викладач навчав студентів актуалізувати свої власні знання для вирішення проблем, що виникають; ділові ігри, в процесі яких моделюються предметне середовище професійної діяльності, відповідна система взаємин, вироблялися професійні уміння й навички діяльності майбутніх вихователів.

Актуалізація знань студентів засобами різних видів запитань, завдань проблемно-пошукового характеру використовувалася на всіх етапах навчальної діяльності, оскільки це давало можливість прослідкувати позитивні зміни в мотиваційній сфері [1].

Висновки. Таким чином, формування готовності майбутніх вихователів до роботи з дітьми з функціональними порушеннями ОРА забезпечується вивченням спеціального фахового курсу, у змісті якого відображаються особливості профілактично-корегувальної роботи в системі фізичного виховання дошкільників. Успішність роботи залежить від доцільного застосування на кожному етапі адекватних методів і прийомів у навчально-пізнавальній і практичній діяльності студентів, дотримання принципів; застосування систематичності реалізації навчального матеріалу; взаємообумовленості міжпредметних зв'язків; активності й свідомості студентів.

Література

1. Бархтен Н. Н. Формування у студентів професійних артистичних умінь як компонента педагогічної майстерності: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Бархтен Николай Николаевич. – К., 1995. – 289 с.

2. Беспалько В. П. Основы теории педагогической технологии / В. П. Беспалько. – М. : Педагогика, 1989. – 192 с.
3. Зязюн І. А. Педагогічна майстерність / І. А. Зязюн. – К. : Вища школа, 1997. – 350 с.
4. Иванова Е. М. Спецпрактикум по психологическому изучению профессиональной деятельности / Е. М. Иванова. – М. : 1980. – 106 с.
5. Шовкопляс О.М. Профілактика та корекція функціональних порушень ОРА у дітей дошкільного віку [навчально-методичний комплекс] / О.М. Шовкопляс, О.І. Курок – Глухів: РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2011. – 32 с.

О.Н. Шовкопляс

МЕТОДИКА ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ ВОСПИТАТЕЛЕЙ К РАБОТЕ С ДЕТЬМИ, ИМЕЮЩИМИ ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ НАРУШЕНИЯ ОПОРНО-ДВИГАТЕЛЬНОГО АППАРАТА

Резюме

В статье представлена методика подготовки будущих воспитателей к работе с детьми с функциональными нарушениями опорно-двигательного аппарата, которая обеспечивается изучением специального профессионального курса, успешность внедрения которого зависит от целесообразного применения на каждом этапе адекватных методов и приемов в учебно-познавательной и практической деятельности студентов.

Ключевые слова: будущие воспитатели, методика подготовки, этапы, специальный курс.

О.М. Shovkoplyas

METHODS OF FUTURE PRESCHOOL TEACHERS' TRAINING TO THE WORK WITH CHILDREN WHO HAVE FUNCTIONAL DISORDERS OF THE MUSCULOSKELETAL SYSTEM

Summary

In the article it is presented methods of future preschool teachers' training to work with children with functional disorders of the musculoskeletal system. It is provided by the special training course studying, the successful implementation of which depends on the appropriate use of adequate methods and techniques at each stage in the process of the students' educational and practical activities.

Key words: future preschool teachers, methods of training, stages, special course.

УДК 373.3.013.82:7

Т. В. Мірошніченко

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ЕСТЕТОТЕРАПІЇ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

У статті висвітлюється проблема використання вчителем початкових класів ігрової терапії, пісочної терапії, казкотерапії як перспективних та ефективних видів естетотерапії у роботі з молодшими школярами. Визначено потужний психолого-педагогічний та естетотерапевтичний потенціал зазначених технологій щодо створення психологічно комфортного середовища формування гармонійно розвинутої особистості молодшого школяра. Наведено приклади навчально-пізнавальних завдань з використанням педагогічної пісочниці на уроках математики, письма, читання, "Я і Україна" в початковій школі.

Ключові слова: естетотерапія, ігротерапія, пісочна терапія, казкотерапія, навчально-виховний процес початкової школи, молодші школярі.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку педагогічної освіти України першочерговим завданням є формування всебічно розвинутої особистості, її творчого потенціалу, становлення її фізичного, психічного і морального здоров'я. У цьому аспекті важлива роль належить педагогові, покликання якого не тільки трансформувати знання, а й творити особистість, утверджувати людину в людині. Особливо це стосується вчителів початкових класів, оскільки саме вони закладають фундамент для подальшого особистісного розвитку дитини, формування її життєвої компетентності, потреби в навчанні, духовному збагаченні впродовж життя.

Видатний український педагог В. Сухомлинський писав: "Втілення широкої моральної освіченості вчителя початкових класів у моральні відносини між дітьми, побудовані на міцній основі наукового світогляду, правдивості, чесності, принциповості, працьовитості, колективізму, вірності обов'язку перед народом, – таке головне завдання виховання в молодшому віці, розв'язання якого залежить від загальної і педагогічної культури вчителя" [5, с. 63].

У процесі навчально-виховної діяльності вчитель початкових класів повинен уміти слухати і чути кожного учня, розуміти і бачити його внутрішні переживання, прагнення, спрямованість його потреб та інтересів. Орієнтація на особистість як найвищу цінність вимагає пошуку та використання нових форм,